

Літературний світ був би значно нуднішим, якби багато років тому не запалилася зірка Стівена Кінга! Король жахів, лауреат безлічі премій і просто справжній геній, він десятки, а то й сотні разів змушував нас боятися і співпереживати. До збірки ввійшла одна з кращих новел майстра, відома під назвою «Чи можуть мертві співати?» («Do the Dead Sing?»), — «Плесо». До Кінга приєдналися не менш талановиті автори:

Рей Бредбері	Шерлі Джексон	Майкл Ши
Фриц Лейбер	М. Р. Джеймс	Г. Ф. Лавкрафт
Гарлан Еллісон	Менлі Вейд Веллман	Роберт Ейкман
Натаніель Готорн	Карл Едвард Вагнер	Люсі Кліффорд
Джон Кольєр	Роберт Блох	Чарльз А. Грант
Расселл Кірк	Дж. Шеридан Ле Фаню	Едит Несбіт

19 МОТОРОШНИХ ІСТОРІЙ — 19 СУТІНКІВ ЗЛА!

Цій видатній праці знайдеться місце в кожній бібліотеці.
West Coast Review of Books

Про таку книгу мріяли всі поціновувачі літератури жахів.
Про неї можна сказати тільки одне — купуйте швидше.
Tyson Blue. Mason Telegraph and News

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-0478-2

9 786171 204782

КОЛІР ЗЛА

Стівен КІНГ • Рей БРЕДБЕРІ

Г. Ф. Лавкрафт • Дж. Ш. Ле Фаню

Е. Несбіт • Р. Блох

КОЛІР ЗЛА

УКЛАДАЧ ДЕВІД ГАРТВЕЛЛ

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Стівен КІНГ • Рей БРЕДБЕРІ

Г. Ф. Лавкрафт • Дж. Ш. Ле Фаню

Е. Несбіт • Р. Блох

КОЛІР ЗЛА

УКЛАДАЧ ДЕВІД ГАРТВЕЛЛ

ЗБІРКА

ХАРКІВ **КЛУБ**
2016 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73) + 821.111
ББК 84(7Спо) + 84(4Вел)
К60

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Публікується з дозволу автора і його літературних агентів,
Liza Dawson Associates (США),
за сприяння Агентства Олександра Корженевського (Росія)

Перекладено за виданням:
Hartwell D. G. The Color of Evil / edited by David G. Hartwell. —
New York : Tor Books, 1991. — 438 p.

Переклад з англійської *Андрія Яремчука*

Ілюстрація на обкладинці VINCENT CHONG

Дизайнер обкладинки *Сергій Ткачов*

ISBN 978-617-12-0478-2
ISBN 978-0812518986 (англ.)

© David G. Hartwell, 1987
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Жоден не спромігся б зробити кращого взірця сучасної видатної майстерності та різноманітності жаху.

Newsday

Поза сумнівом, найвагоміша антологія цього року, якщо не десятиліття. Неймовірна книжка, яка робить спроби детально переглянути історію літератури жаху у формі короткого оповідання... [та] блискуче виконує завдання, що поставлене.

Найкращі (короткі) оповідання, що будь-коли написані. Одверте, неймовірне свято жаху.

Гартвелл з тих людей, які знають, як полоскотати нерви, тож майстерно пощипує цю струну задля нашого жахливого задоволення.

Fangoria

Усім шанувальникам жаху обов'язково прочитати! У антології представлено огляд літератури жанру жахів як минулого, так і сучасності. Ця збірка не має собі рівних серед інших антологій.

Weird Tales

Це, безперечно, саме антологія короткого оповідання у жанрі жахів.

Science Fiction Chronicle

Тому Догерті і Гарріет П. Макдугал та видавництву «Тор Букс Горор», а особливо Меліссі Енн Сингер, редакторів, за всебічну підтримку й терпіння.

Кетрин Крамер і Пітеру Д. Потцу за їхню наполегливу працю та ентузіазм, а також провокаційні обговорення.

Патриції У. Гартвелл за те, що дозволяє скупчувати в будинку книжки і терпляче ставиться до нагромадження повсюди паперу, а також далі мене кохає.

ІЗ ПОДЯКОЮ

Ця антологія є результатом щотижневих, протягом трьох років, обговорень із Пітером Д. Потцем і Кетрин Крамер природи і позитивних рис літератури жанру жахів та його еволюції. Обізнаність Пітера у галузі сучасної літератури та здібність Кетрин викладати теоретичні положення стали поштовхом до виникнення моїх власних думок про літературу в жанрі жахів — якою вона була та якою є тепер. Особливу користь принесли обговорення аспектів жанру жахів із Джеком Салліваном, Кірбі Макколі й Пітером Страубом, а Семюель Рей Дилені додав корисні міркування, а також назву для третьої частини антології. Я безмежно вдячний великим антологістам — починаючи з М. Р. Джеймса і Дешила Геммета, Елізабет Бовен, Дороті Сейерс, продовжуючи Гербертом Вайзом і Філісом Фрейзером, Борисом Карлоффом і Августом Дерлетом, закінчуючи Кірбі Макколі, Ремсі Кемпбеллом і Джеком Салліваном — чії дослідження, ерудиція та смак десятиліттями керували моїми літературними вподобаннями. Роберт Гаджі і Джессика Селмонсон дуже допомагали в обговореннях до глибокої ночі, а також Всесвітній конвент фентезі, котрий надавав щорічну можливість втілювати ідеї провідних письменників та експертів, які сприяють у наші часи енергійному розвитку жанру жахів. І, врешті, щира вдячність Стівену Кінгу за його «Танок смерті».

ВСТУП ДО АНТОЛОГІЇ «У ТЕНЕТАХ ТЕМРЯВИ»¹

Щоб повною мірою смакувати ці історії, потрібні виваженість та якась міра впевненості, якщо не в тому, що називають «законами природи», то принаймні в тому, що зараз вважається «властивостями природи» ... Для по-справжньому забобонних слово «надприродний» має єдине шотландське тлумачення: «Те, що відбувається насправді».

Дешилл Геммет. Під завісою ночі

Примарна смерть зазвичай приваблює небагатьох, оскільки потребує від читача доволі розвинутої уяви, а також здібності відокремлюватися від буденного життя. Відносно небагато людей є достатньо вільними від терен повсякденного життя, щоб відгукнутися на виклик автора ...

Г. Ф. Лавкрафт. Надприродні жахи в літературі

I

Якось у липні вранці в неділю я очолював невеличку дискусію під час конвенту «Некон»² — конференції, яка присвячена жанру «темне фентезі», місце проведення — Нова Англія. Серед учасників були Алан Раян, Вітлі Стрибер, Пітер Страуб, Чарльз А. Грант і, мені здається, Лес Деніелс — усі автори у жан-

¹ Мається на увазі повна антологія «У тенетах темряви» («The Dark Descent»), укладачем якої є Девід Г. Гартвелл. До неї увійшли три томи, перший із яких, — «Колір зла». (Тут і далі прим. пер.)

² Necon — скорочено від «Northeastern Writers' Conference» — конференція північно-східних письменників, що працюють у жанрі горору та фентезі.

рі жахів. Темою обговорення став вплив літератури на особистість, тож кожен із присутніх називав письменників цього жанру, які, за його власним переконанням, надихнули на творчість. Минали хвилини, ніби мантру, повторювались імена: По, Бредбері, Лейбер, Лавкрафт, Кафка та інші; і я усвідомив, що за внятком ритуального поклоніння Стівену Кінгу, кожен впливовий письменник згадував прізвище автора коротких оповідань. Тож я перервав дискусію і попросив присутніх останні кілька хвилин присвятити обговоренню результатів мого спостереження. Усе, що вони сказали, можна висловити однією фразою: найцікавіше в жанрі здебільшого є у формі короткого оповідання.

Після кількох місяців міркувань над твердженням я під час проведення Всесвітнього конвенту фентезі до глибокої ночі на Геловін намагався дістати від Пітера Страуба відповідь на питання, що недавно сформувалося в моїй голові: стосовно еволюції жанру жахів від форми короткого оповідання до великого роману. Унаслідок цієї дискусії я ще більше переконався у правоті власних поглядів щодо більшої форми у жанрі жахів, яка є авангардною та експериментальною, результатом невирішених естетичних проблем, розв'язувати які рішуче та енергійно заходилися Страуб, Кінг та інші присутні.

Однак вважав, що рано робити узагальнення стосовно природи нової форми жанру жахів. І тоді я запитав себе: а що сталося з коротким оповіданням? Оповідання просто не могло зникнути з цього жанру після ста шістдесяті років його розвитку та популярності. Навпаки. У ролі адміністратора під час вручення щорічної Всесвітньої Премії Фентезі, яку започаткували ще 1975 року, я переконався: кількість коротких оповідань у жанрі жахів та фентезі за останні десять років істотно зросла. Тож народилася ідея цієї книжки — завершити еру домінування у жанрі жахів короткого оповідання укладанням якомога повнішої антології, у якій зробити спробу подати еволюцію цієї форми від початку до кінця, описати та звернути увагу на межі жанру жахів, які окреслені в сучасній літературі. Як на мене, цілком очевидно, що традиційні підходи до жанру жахів, якими послуговувалися укладачі відомих антологій, — застаріли.

Відверто кажучи, вони були такі навіть за часів, коли ці антології друкували, і вперто перешкоджають сучасному читачеві ліпше розуміти літературу. Ці збірки часто й далі обмежують прихильників літератури жанру жахів, навішуючи ярлик «жанр жахів» на певні твори, водночас нехтуючи найвишуканішими перлинами ХХ сторіччя у цьому літературному жанрі. Я зібрав твори в межах антології «У тенетах темряви» з єдиною метою: надати нове дихання та розширити майбутні обговорення жанру жахів.

Жаху притаманна власна естетика — як наполегливо демонструють нам Ле Фаню, Генрі Джеймс, Монтегю Джеймс та Волтер Де Ля Мер — а також пристойність. Історія, яка має справу з жахом, повинна в ідеалі тримати у певному напруженні. І цей суворий потойбічний світ, світ приви́дів, має надихати, коли стикається із нашим власним світом, не настільки сильно, щоб відвернути від себе або шокувати, а викликати певний благоговійний острах.

Елізабет Бовен. Друга книга про приви́дів

Перевірка на те, що є по-справжньому таємничим, дуже проста: викликає воно у читача чи ні проникливе відчуття жаху, відчуття того, що він зіткнувся з невідомими сферами та силами.

Г. Ф. Лавкрафт. Надприродні жахи в літературі

II РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРИ ЖАНРУ ЖАХІВ

Уже понад сто п'ятдесят років жанр жахів є важливим складником англійської та американської літератури; він зародився як коротке оповідання, тож нерозривно пов'язаний з його розвитком взагалі. Ще років з десять тому форми короткого оповідання і новели домінували в літературі жанру. Останнє десятиліття все змінило. З початку 1970-х рр. вже за кілька років провідну позицію у цьому літературному жанрі посідає роман. Спочатку з'явилося розмаїття винятково популярних творів: «Дитина

Розмарі», «Інший», «Екзорцист», «Вальс Мефістофеля», які невдовзі екранізували, а потім, у 1973 році, — ціла злива романів; на гребені цієї хвилі популярності — Стівен Кінг, який змінив природу літератури жанру жахів на найближче майбутнє, водночас змив цією хвилею всіх сучасних письменників, котрі працювали у жанрі короткого оповідання. Дуже обмежена кількість письменників жанру жахів, молодих та маститих, утрималась від комерційної та естетичної спокуси вдатися до форми роману, що спричинило, з одного боку, написання кількох найвидатніших романів у жанрі жахів усіх часів, з іншого — величезної кількості дешевого літературного сміття, яке поспіхом видавали в ті часи. Взірцями таких робіт слугують перелічені вище бестселери, популярні фільми та шедеври коротких оповідань минулих десятиліть.

Коли у 1980-х рр. ця хвиля почала спадати, більшість непотребу так і залишилася на полицях видавництва, проте роман жахів твердо посідав перші щаблі. Це знаменна річ з багатьох поглядів. По-перше, заохочували швидкий розвиток жанру та експерименти в цій галузі. По-друге, різні форми літератури жахів лише виграли від злиття всіх можливих елементів, які викликають почуття жаху, із технічними прийомами інших літературних жанрів, фільмів, відео та коміксів.

За останні роки найбільш успішним і збуджувальним в романі жахів можна вважати те, що він стає основою авангардної та експериментальної літературної форми, яка робить спроби створити ефект страху у нових задуманих більших формах, які б мали змогу підтримувати особливу атмосферу та вплив. Раніше його вважали притаманним тільки короткому оповіданню. Звичайно ж, є окремі більш-менш успішні приклади романів жанру жахів, починаючи із «Франкенштейна» та «Дракули», закінчуючи «Привидом з будинку на пагорбі», проте вони відносно нечисленні порівняно з постійним розвитком жанру жахів у формі оповідання від часів По до сьогодення. Романи жахів минулих часів у сукупності не формували ядра традиційної літератури і технічних прийомів, як це притаманно сучасним творам.

Цілком зрозуміло не лише із сучасних романів, а й з публічних заяв багатьох письменників, що Стівен Кінг, Пітер Страуб та Ремсі Кемпбелл разом з іншими провідними письменниками-романістами обговорюють поміж собою (і водночас намагаються знайти вирішення у власних творах) наявні проблеми розвитку роману жахів з метою надання йому більш витонченої та ефективної форми. У процесі пошуку відповідей вони й висвітлили потребу укладання видання на кшталт «У тенетах темряви», де представлено контекст, у якому формувався жанр, та зроблено спробу роз'яснити все, що відбувається у цьому жанрі сьогодні.

Ці романи переважно розвинулися з різноманітних витончених новел та коротких оповідань, які подані в цій антології. Наше сприйняття літератури жахів за останнє десятиліття настільки швидко змінюється та еволюціонує, тому задля упорядкування жанру жахів відповідно до нових принципів потрібно висвітлити більш широку природу сучасної літератури.

Перед тим як у наступному розділі аналізувати анатомію жаху, цікаво зазначити, що від часів Першої світової війни кожні десять років мода та попит на жанр жахів поверталися, проте вперше переможне «відродження» означало появу численної кількості романів.

Загальний інтерес до жанру жахів, особливо до історій із привидами, зріс у 1920-х рр. завдяки впливу М. Р. Джеймса, який був водночас видатним письменником та укладачем антологій, а також таких майстрів, як Еджернон Блеквуд, Волтер Де Ля Мер, Едит Вортон та інші. Тоді у США з'явився перший часопис про привидів «Таємничі історії». У 1930-х рр. завдяки названому часопису таємничі фентезі та історії про надприродне стають надзвичайно популярні, зростає коло прихильників Г. Ф. Лавкрафта, з'являються антології: або серії книжок, або великі зібрання, відзначаючи перше століття літератури жанру жахів. Після книг і фільмів 1930-х рр., на початку 1940-х з'являються видатні збірки «шедеврів», частина яких увійшла до збірки за редакцією Бориса Карлоффа «*And the Darkness Falls*» («І запала темрява»), а також «*Great Tales of Terror and the Supernatural*» («Найдивовижніші історії жахів та надприродного») під редакцією Герберта Вайза і Філіса Фрейзера. У той

же час Дональд Вандрі засновує видавництво «Аркгем Гаус», щоб опублікувати твори Г. Ф. Лавкрафта, — відоме видавництво, мета якого і досі полягає в тому, щоб видавати найвідоміших письменників жанру жахів. Після війни у цьому жанрі з'явилася наукова фантастика, багато фільмів про чудовиська та твори Ричарда Метисона, Джека Фіннея, Теодора Стерджона та Рея Бредбері. На початку 1960-х суспільство божеволіє від цілком посередніх антологій жаху у м'яких обкладинках та фільмів жахів на телебаченні. Проте, як ми вже раніше наголошували, коротке оповідання завжди залишалося на першому місці. Навіть романісти завдячують популярністю власне коротким оповіданням.

Нині багато чого змінилося.

Найважливіше — це атмосфера, останнім мірилом автентичності є не підігнаний сюжет, а створення відповідного відчуття.

Г. Ф. Лавкрафт. Надприродні жахи в літературі

Ми самі винні, що здригання від жаху серед багатьох дивацтв нашого емоційного життя — найдивніше. З одного боку, це звичайна реакція на щось, чого не існує. За нормальних обставин така реакція спостерігається лише в кошмарах, фобіях та літературі. Беручи це до уваги, здригання різниться від страху, який є надзвичайним та раптовим страхом, коли людина стикається віч-на-віч із матеріальною загрозою... Страх можна розвіяти рушничним дробом. З іншого боку, жах — горор — є заціпенінням від страху у присутності чогось нематеріального. Здрігання від нічних кошмарів не можна розвіяти дробом; задля того, щоб врятуватися від них, слід стикатися з ними на кожному кроці.

Зигмунд Фройд. Надприродне

III ЩО ВОНО ТАКЕ

Зигмунд Фройд зазначив, що людина відразу ж впізнає сцени, які мають провокувати жах, «навіть якщо насправді вони провокують сміх». Мені здається, однак, що література жанру жахів нерідко

Стівен Кінг

ПЛЕСО

Стівен Кінг — найпопулярніший автор в жанрі жахів від часів самого Чарльза Діккенса та один з найбільш визначних сучасних англomовних письменників. Він є таким собі феноменом поп-культури, неначе Елвіс Преслі, король рок-н-ролу. Тільки Кінг — король жахів. У Кінга мільйони прихильників і фанатів. Він автор найкращого сучасного твору про жанр жахів, «Танок смерті», сповненого ентузіазму щодо впливу цього жанру через радіо, фільми, телебачення, комікси та оповідання. У книжці лише схвальні коментарі до творів сучасних письменників, до того ж надаються докладні та вичерпні тлумачення самих авторів. Еклектичний смак самого Кінга, його готовність сприймати різноманітні стилі та способи бачення вказують на безліч шляхів розширення нашого розуміння природи історій жахів, їхніх якостей. А потім з-під його пера з'являються такі оповідання і романи: «Salem's Lot» («Салемз-Лот») та «Carrie» («Керрі»), «The Shining» («Сляиво»), «The Stand» («Протистояння»), «Night Shift» («Нічна зміна»), «Skeleton Crew» «Команда скелетів» і з кожним роком все нові й нові твори. Кінг як взірець для наслідування є надзвичайною рушійною силою для змін у сучасній літературі жахів, яка позбавлена встановлених жанром меж. Будь-які його твори є провідними творами жанру. Його приклад за останні десять років наслідував майже кожен письменник, який працював у жанрі короткого оповідання, — кожен сідав за роман. Кінг створив такий собі видавничий бум та родючий хаос творчої наснаги, який побутував набагато довше, ніж сам бум. Оповідання «Плесо», уперше видане під назвою «Чи можуть

мертві співати?», нерідко вважають найкращою новелою Кінга. Це прояв незвичної витонченості та почуття, історія про привидів, до якої домішані кохання і смерть, віртуозна гра, в якій жах децю віддалений, але пронизує ціле оповідання. Саме цей твір і репрезентує назву першого розділу збірки, втілюючи в собі відчуття Кінга, що жанр жахів «можливо, найважливіший та найкорисніший літературний жанр, де має змогу панувати доброчесний письменник».

— У ті часи дістатися по той бік Плеса було набагато важче, — казала Стелла Фландерс онукам останнього літа свого життя, того самого літа, коли вона почала бачити привидів. Дітлахи мовчки дивилися на бабцю широко розплющеними очима, а її син, Олден, який сидів на танку та щось вирізав з дерева, навіть кинув свою справу й озирнувся. Була неділя, а в неділю Олден нізащо не ставив човен на воду, не зваблюючись навіть захмарною ціною за лангустів.

— Що ти маєш на увазі? — запитав Томмі, але старенька ані пари з вуст. І далі сиділа біля холодної печі у своєму кріслі-гойдалці, мирно постукуючи кімнатними туфлями по підлозі.

Томмі звернувся до матері:

— Що мала на увазі бабуса?

Лу лише похитала головою, усміхнулася та відіслала дітей зі слівками збирати ягоди.

Стелла подумала: «Вона забула. А чи знала вона взагалі?»

У ті часи дістатися по той бік Плеса було набагато важче. Якщо комусь і було про це відомо, так це Стеллі Фландерс. Вона народилася в 1884 році. Найстарша мешканка острова Гот (Козячого острова) ніколи в житті не була на материку.

«Кохаєш?» Питання гризло її, а вона навіть не розуміла, до чого це.

Увійшла у свої права осінь, холодна осінь без обов'язкових злив, яка по-справжньому прикрасила дерева не тільки на острові Гот, а й по той бік на мисі, що має назву Рақун-Гед — Голова Єнота.

Тієї осені вітер затягував довгі прохолодні мелодії, і Стелла відчувала, як кожна нота знаходить відгук у її серці.

Дев'ятнадцятого листопада, коли перші зливи зі шквальним вітром ринули зі свинцевого неба, Стелла святкувала свій день народження. Були присутні майже всі мешканці селища. Завітала Гетті Стоддара (її мати померла через плеврит у 1954 році, а батько зник безвісти з човном «Дансер» у 1941 році). Завітали Ричард та Мері Додж: Ричард повільно пересувався стежкою, спираючись на костур — артрит осіддав його, мов невидимий вершник. Звичайно ж, не обійшлося без Сари Гейвлок; Сарина матуся, Анабель, була Стеллиною найкращою подругою. Вони разом відвідували місцеву школу з першого по восьмий класи, а потім Анабель вийшла заміж за Томмі Фрейна, який у п'ятому класі доводив дівчину до сліз, коли смикав за коси. А сама Стелла узяла шлюб з Біллом Фландерсом, який колись вибив у неї з рук підручники, і ті попадали просто в багнюку (але Стелла таки спромоглася не роззрюматися). Уже давно пішли з життя і Анабель, і Томмі, а Сара єдина з їхніх сімох дітей залишилася на острові. Сарин чоловік, Джордж Гейвлок, якого всі кликали Великим Джорджем, загинув на материках у 1967 році, того самого року, коли не було риби. Жахлива смерть: з руки Великого Джорджа вислизнула сокира... стільки було крові! Поховали його на острові за три дні після загибелі. Сара завітала до Стелли на день народження і привітала:

— З днем народження, бабусю! — Стелла міцно обійняла її та заплющила очі

(Кохаєш, так? Кохаєш?)

але жодної сльози.

Був на святі й величезний торт на честь іменинниці. Його приготувала Гетті зі своєю ліпшою подругою, Вірою Спрюс. Гості, що зібралися, хором вигукували: «З днем народження!» — досить голосно для того, щоб заглушити вітер... принаймні на деякий час. Навіть Олден приєднався до загального вітання, хоча зазвичай він виспівував лише гімн «Воїни Христа, сміливіше в запеклий бій» та різдвяні молитви у церкві, в усіх інших випадках

лише ворухив губами, похиливши голову, а його величезні відстовбурчені вуха палали, мов томати. На іменинному торті Стелли було дев'яносто п'ять свічок, й попри те, що вона й досі чула завивання вітру, незважаючи на гучні вітання, її слух був уже не такий гострий, як раніше.

Їй здавалося, що вітер вигукує її ім'я.

— Я була не єдиною, — розповіла б вона нащадкам Лу, якби могла. — За моїх часів на острові жило та помирало багато людей. У ті часи не було поштових скриньок; Булл Саймс тоді доставляв пошту, коли вона надходила. І ще тоді не було переправи. Якщо жінка мала справи на материку, на Рагун-Геді, чоловік саджав її у власний рибальський човен. Наскільки мені відомо, на острові до 1946 року не було навіть каналізації й унітазів зі зливом. Саме син Булла, Гарольд, привіз на острів перший унітаз через рік після того, як у Булла стався серцевий напад, коли він перевіряв пастки на лангустів. Пам'ятаю, бачила, коли тіло Булла несли додому, загорнувши в брезент, то стирчав один його зелений чобіт. Пам'ятаю... А вони б запитали:

— Що, бабусю? Що ти пам'ятаєш?

І що б вона їм відповіла? Чи пам'ятає вона ще щось?

У перший день зими, десь через місяць після її дня народження, Стелла відчинила задні двері, щоб принести дрова й розпалити піч, і знайшла на задньому ґанку здохлого горобця. Жінка нахилилася, обережно підняла за лапку та уважно роздивилася.

— Замерз горобчик, — констатувала вона, хоча всередині щось промовляло інакше. Уже сорок років не бачили замерзлих птахів — з тисяча дев'ятсот тридцять восьмого року. У той рік замерзло Плесо.

Старенька здригнулася, щільніше загорнулася в пальто й, проходячи повз, викинула здохлу птаху в старий іржавий сміттєспалювач. Зимно. Над головою ясна, глибока блакить неба. На її день народження ввечері випав шар снігу сантиметрів у десять, розтанув, відтоді ані сніжинки.

— Невдовзі настануть холоди, — далекоглядно зауважив Леррі Маккін у місцевій крамниці, ніби кидаючи зимі виклик, щоб трималася якнайдалі.

Стелла взяла кілька полін, понесла до будинку. За нею прямувала її чиста хрустка тінь.

Коли Стелла підійшла до задніх дверей, місця, де знайшла здохлого горобця, до неї звернувся Білл — але ж Білла дванадцять років тому забрав рак.

— Стелло, — сказав їй Білл, і старенька побачила поряд з власною тінню його тінь... дещо довшу, але чітку. Така ж сама тінь від козирка його кашкета, так само набакир — як він завжди його носив. Стелла відчула, як у горлі застряг крик. Надто сильний, щоб торкнутися її губ.

— Стелло, — повторив він. — Коли ти вже дістанешся материка? Візьмемо старенький «форд» Норма Джоулі та поїдемо розважатися до «Бинс» у Фріпорт. Що скажеш?

Вона повернулася, ледь не випустивши з рук дрова — поряд нікого. Лише палісадник уздовж схилу, потім незаймана біла трава, а ще нижче, біля краю землі, чіткі контури чомусь ширшого, ніж раніше, Плеса... а за ним материк.

— Бабусю, а що таке Плесо? — швидше за все, запитала б Лона... однак вона ніколи не ставила цього питання. І Стелла дала б їм відповідь, яку кожен рибалка знав напам'ять: Плесо — це відносно широка ділянка води між двома ділянками землі, ділянка води, відкрита з обох кінців. Серед ловців лангустів побутував такий жарт: «Хлопці, знаєте, як користуватися компасом, коли стелиться імла? Між Джонспортом та Лондоном лежить широке могутнє Плесо».

— Плесо — це ділянка води між островом та материком, — найімовірніше пояснила б вона, пригощаючи онуків печивом з папки та гарячим солодким чаєм. — Мені це точно відомо. Як ім'я власного чоловіка... і його звичка носити кашкета.

— Бабцю! — здивується Лона. — А чому ти так ніколи і не була по той бік Плеса?

СЛОВО ПРО УКЛАДАЧА

Девіда Г. Гартвелла тричі висували на премію «Гьюго» у номінації «Кращий редактор». Він працював головним редактором в часописі «Наукова фантастика» в Берклі та завідувачем відділу наукової фантастики у видавництві «Таймскейп/Покіт Букс». На час видання збірки (1991 рік) працював редактором-консультантом у видавництвах «Тор Букс» та «Арбор Гаус».

Гартвелл є автором дослідження у галузі наукової фантастики «Доба чудес». Отримав звання доктора філософії з порівняльного літературознавства в Колумбійському університеті.

ЗМІСТ

Із подякою	7
Вступ до антології «У тенетах темряви»	8
<i>Стівен Кінг. Плесо</i>	25
<i>Джон Кольєр. Вечірній первоцвіт.</i>	51
<i>М. Р. Джеймс. Ясен.</i>	66
<i>Люсі Кліффорд. Нова матуся</i>	81
<i>Рассел Кірк. Довгий-довгий шлях попереду</i>	95
<i>Г. Ф. Лавкрафт. Поклик Ктулгу</i>	134
<i>Шерлі Джексон. Літні люди</i>	170
<i>Гарлан Еллісон. Скавучання побитих собак</i>	187
<i>Натаніель Готорн. Молодий Гудмен Браун</i>	209
<i>Дж. Шеридан Ле Фаню. Суддя Гарботтл</i>	225
<i>Рей Бредбері. Натовп</i>	263
<i>Майкл Ши. Автопсія</i>	276
<i>Едит Несбіт. Весілля Джона Чаррінгтона</i>	321
<i>Карл Едвард Ваґнер. Палички.</i>	330
<i>Роберт Ейкман. Більше, ніж окрема людина</i>	357
<i>Фріц Лейбер. Швидкий потяг «Белсен»</i>	390
<i>Роберт Блох. Ваш навіки, Джек-різник.</i>	405
<i>Чарльз Л. Грант. Якщо Деймон завітає</i>	426
<i>Менлі Вейд Веллман. Венді, Венді</i>	441
Слово про укладача	461

Літературно-художнє видання

Колір зла
Збірка

Укладач Девід Г. Гартвелл

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Завідувач редакції *Т. М. Кукова*
Відповідальний за випуск *М. І. Коміна*
Редактор *М. Й. Волощак*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *К. В. Озерова*

Підписано до друку 18.03.2016. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Арно Про». Ум. друк. арк. 24,36. Наклад 8000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: corp@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.
www.ttornado.com.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

Колір зла : збірка / укл. і передм. Д. Г. Гартвелла ; пер. з англ.
К60 А. Яремчука. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 464 с.

ISBN 978-617-12-0478-2

ISBN 978-0812518986 (англ.)

Чи думали ви, що зло може мати різні відтінки? Напевно, ні, якщо досі не читали цю збірку жахів! Кінг, Лавкрафт, Шеридан Ле Фаню, Бредбері, Несбіт, Блох та ін. розкажуть історії, від яких кров холодне в жилах... Бет стала мимовільним свідком страшного вбивства і тепер боїться поворухнутися, щоб душолюб не помітив її у вікні. Невже вона наступна жертва? («Скавучання побитих собак») Сер Гай натрапив на слід жорстокого вбивці! Вони з другом опинилися саме на тій вулиці, де вбили чиясь матір. Холод пробрав до кісток. Туман став щільнішим. Що ж тут сталося? І хто насправді цей друг? («Ваш навіки, Джек-різник») Читайте і не вимикайте світло, бо буде дійсно моторошно!

УДК 821.111(73) + 821.111
ББК 84(7Спо) + 84(4Вел)

1. Олександрія, просп. Леніна, 77 (ТЦ «Гранд-Плаза», 2-й поверх), (05235) 7-15-50
2. Артемівськ, вул. Радянська, 69 (ТЦ «Азов-Плаза», 2-й поверх), (0627) 44-90-99
3. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 5/13 (колишній універмаг «Дружба», 1-й поверх), (0456) 39-04-68
4. Білгород-Дністровський, вул. Московська, 16-А (ТЦ «Рута-Плаза», 2-й поверх), (04849) 6-07-26
5. Бердянськ, просп. Леніна, 35-А (ТЦ «DEL MAR», 1-й поверх), (06153) 3-48-40
6. Бориспіль, вул. Київський шлях, 10-В (ринок «Зоряний», місце 103), (06153) 3-48-40
7. Вінницький, вул. Папаніна, 1-А (ТЦ «Квартал», 2-й поверх), (0432) 50-88-06
8. Вознесенськ, вул. Сняжкова, 5-А, (05134) 3-20-19
9. Дніпродзержинськ, просп. Леніна, 57-А (ТЦ «Фуршет», 1-й поверх), (0569) 53-42-26
10. Дніпропетровськ, просп. Карла Маркса, 105 (ТЦ «Сільпо», 2-й поверх), (056) 770-00-55
11. Дніпропетровськ, вул. Калинова, 9-А (ТЦ «Miriada», 1-й поверх), (056) 760-33-30
12. Житомир, вул. Київська, 87 (ТЦ «Волак», 2-й поверх), (0412) 41-24-85
13. Запоріжжя, просп. Леніна, 58, (061) 787-63-86
14. Запоріжжя, просп. Металургів, 2-Ж (ТЦ «Рехордний», 0-й поверх), (061) 236-86-54
15. Івано-Франківськ, пл. Ринок, 1 (ТЦ «Галерея Н», 0-й поверх), (0342) 72-58-32
16. Ізмаїл, вул. Пушкіна, 47 (ТЦ «Електрон», 2-й поверх), (04841) 6-22-12
17. Іюм, пл. Радянська, 7, (05743) 3-14-72
18. Кам'янець-Подільський, вул. Данила Галицького, 11/3 (ТД «Максимум», 2-й поверх), (03849) 6-48-11
19. Київ, вул. Велика Васильківська, 72 (ТЦ «Олімпійський», 3-й поверх), (044) 590-25-76
20. Київ, вул. Райдужна, 15 (ТЦ «Фуршет», 0-й поверх), (044) 540-23-65
21. Київ, вул. Маршала Малиновського, 12-А (ТЦ «Метрополис», 3-й поверх), (044) 500-62-73
22. Київ, вул. Лукашевича, 15-А (ТЦ «Свропорт», 2-й поверх), (044) 461-94-82
23. Київ, вул. Драгоманова, 29 (ТЦ «Центрум», 1-й поверх), (044) 502-18-96
24. Київ, вул. Попудренка, 90/2 (ТЦ «Маяк», 3-й поверх), (044) 361-91-46
25. Кіровоград, пров. Центральний, 3/1 (ТЦ «Плаза», 1-й поверх), (0522) 35-20-55
26. Ковель, бульв. Лесі Українки, 18 (ТД «Бульвар», 2-й поверх), (03352) 5-21-40
27. Конотоп, вул. Конотопських дивізій, 24-А (ТЦ «Маяк», 2-й поверх), (05447) 6-36-77
28. Краматорськ, вул. Палацова, 23 (ТЦ «Прогрес», 2-й поверх), (0626) 48-97-87
29. Красноармійськ, вул. Свердлова, 148, (06239) 2-00-48
30. Кременчук, вул. Леніна, 15/42 (ТЦ «Мега», 2-й поверх), (0536) 72-97-65
31. Кривий Ріг, просп. Гагаріна, 4 (ТЦ «Плаза-2», 2-й поверх), (056) 409-81-09
32. Кривий Ріг, вул. Ватутіна, 39-А, (056) 409-60-75
33. Лисичанськ, просп. Леніна, 117 (ТЦ «Лимон», 2-й поверх), (067) 570-61-62
34. Луцьк, вул. Рівненська, 48 (ТЦ «Фокстрот», 1-й поверх), (0332) 78-35-08
35. Львів, вул. Братів Рогатинців, 15, (032) 235-50-12
36. Львів, вул. Городоцька, 179 (ТЦ «Скриня», 2-й поверх), (032) 298-88-07
37. Маріуполь, просп. Металургів, 64 (ТЦ «Єлизавета», 1-й поверх), (0629) 41-27-71
38. Мелітополь, просп. Богдана Хмельницького, 24 (ТЦ «Пасаж», 2-й поверх), (0619) 44-83-49
39. Миргород, вул. Гоголя, 147 (ТЦ «Мир», 1-й поверх), (05355) 5-06-08
40. Ніжин, вул. Шевченко, 11-А (ТЦ «Гермес», 2-й поверх), (04631) 90-10-2
41. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 63/2, (0512) 47-58-43
42. Нікополь, просп. Трубників, 14 (ЦУМ, 1-й поверх), (05662) 2-50-03
43. Нова Каховка, вул. Паризької комуні, буд. 13, ТЦ «Центральний» (колишній «Дитячий світ»), 2-й поверх, (05549) 7-96-51
44. Новоомовськ, вул. Радянська, 34 (ТЦ «СП-Центр», 2-й поверх), (0569) 69-65-79
45. Одеса, вул. Велика Арнаутська, 61, (048) 786-05-88
46. Одеса, вул. Краснова, 17 (пл. Толбухіна), (048) 780-19-84
47. Одеса, просп. Добровольського, 99, (048) 755-04-40
48. Павлоград, вул. Карла Маркса, 84-А, (057) 752-65-92
49. Первомайськ, вул. Революції, 34, (05161) 7-53-99
50. Покрова, вул. Жовтнева, 50, (0532) 60-60-40
51. Рівне, вул. Київська, 67-А (ТЦ «Арена», 2-й поверх), (0362) 64-26-37
52. Селідове, вул. Карла Маркса, 10 (Будинок побуту, 2-й поверх), (06237) 7-00-34
53. Слов'янськ, пл. Жовтневої революції, 3 (ТЦ «Фокстрот», 2-й поверх), (0626) 62-11-02
54. Суми, вул. Соборна, 42, (0542) 77-17-12
55. Тернопіль, вул. Перля, 3 (ТЦ «Novus», 2-й поверх), (0352) 43-12-76
56. Ужгород, пл. Кирила та Мефодія, 3 (універмаг «Україна», 2-й поверх), (0312) 67-22-29
57. Харків, просп. Маршала Жукова, 3-А, (057) 392-03-43
58. Харків, просп. Гагаріна, 20-А (ТЦ «На Гагаріна», 2-й поверх), (057) 703-44-58
59. Харків, вул. Академіка Павлова, 144-В (ТЦ «Космос», 3-й поверх), (057) 720-12-29
60. Харків, вул. Полтавський шлях, 144 (ТБЦ «Компас», 2-й поверх), (057) 720-10-33
61. Херсон, просп. Ушакова, 35-А (ТЦ «Адмірал», 2-й поверх), (0552) 46-00-66
62. Хмельницький, вул. Свободи, 73 (ТЦ «Фуршет», 3-й поверх), (0382) 72-66-51
63. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 26 (ТЦ «Сільпо», 3-й поверх), (0472) 54-04-47
64. Чернігів, просп. Перемоги, 103, (0462) 65-32-31
65. Чернівці, вул. Головна, 10, (0372) 58-72-44
66. Шостка, вул. Карла Маркса, 24, (05449) 7-37-46

Замовляйте книжки будь-яким зручним способом

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua

Надсилається безоплатний каталог

**Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці**

e-mail: publish@bookclub.ua

Для гуртових клієнтів

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua